

Marie Terezie na Pražském hradě 1717–1780

Tereziánský ústav šlechticů / Nádvoří Přestavěn v letech 1753–1755

Starý renesanční Rožmberský palác při Jiřské ulici na Pražském hradě byl prvně barokně přestavován Tomášem Haffeneckerem v letech 1726–1727. Jeho jižní průčelí obrácené k městu ztratilo výrazné renesanční věžice. Později byly sneseny štíty a v letech 1753–1755 byl celý přestavěn pro nadační Tereziánský ústav šlechticů zřízený českou královnou Marií Terezií. Původně měl být za tímto účelem přestavěn Valdštejnský palác na Malé Straně. Pro vysokou cenu ale k jeho prodeji nedošlo. Architektem zásadní přestavby Rožmberského paláce byl jmenován dvorní stavitel Nicolo Pacassi. Práce na stavbě započaly 16. září 1753. Ačkoliv ke slavnostnímu otevření došlo již v roce 1755, stavební práce byly ukončeny 7. prosince 1756. Tereziánský ústav šlechticů byl určen k výchově až 30 šlechtických dcer starších 24 let s výjimkou sirotků, kteří zde mohli pobývat již od 18 let. V čele stála neprovdaná arcivévodkyně z Habsbursko-Lotrinského rodu a v samosprávě byly čtyři slečny; děkanka, podděkanka a dvě asistentky. První představenou ústavu byla dcera Marie Terezie, Marie Anna. Řádovým znamením se stal obraz Neposkrvněného početí Panny Marie. Na východním nádvoří paláce se zčásti dochovala renesanční arkáda. Fasády mají střídmy róz střídajících se vertikál oken a lizénových rámců. Pacassiho styl architektury působí na první pohled klidným dojmem, podíváme-li se však důkladněji, odhalíme naopak zajímavý způsob práce s jednotlivými motivy pásové rustiky, pilastrů vysokého řádu, říms a šambrán.

